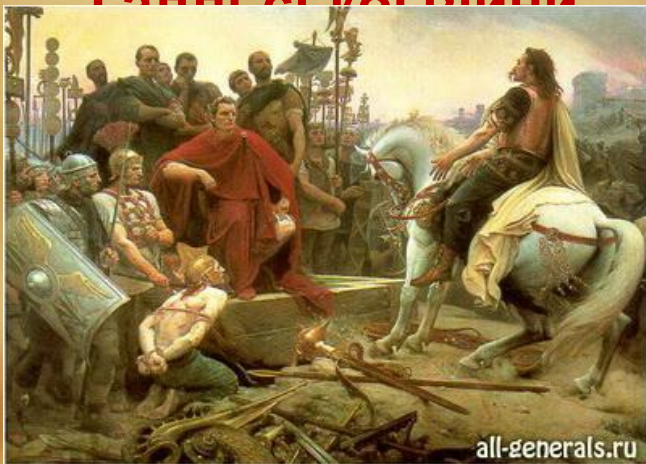

Завоювання Римом Галії

**Галльська
війна, Галльські
війни** — серія військових
кампаній і битв між
римськими легіонами та г
алльськими племенами з
58 по 50 роки до н. е.

**Передумови виникнення
Галльської війни**

За законом Ватинія Цезар отримав від римського народу проконсулат над Цизальпійською Галлією та Ілліріком із трьома легіонами на 5 років, а згодом сенат додав ще й Трансальпійську Галлію (сучасні території Бельгії, Франції, частину Нідерландів та більшу частину Швейцарії і лівий берег Рейну) і четвертий легіон. Цизальпійська (Gallia Togata) — «одягнута у тогу», романізована частина Галлії. Трансальпійська (Gallia Comata) — «волохата Галлія» називалась дикою, яка носила штани. Отримавши це, Юлій Цезар досягнув того чого бажав, адже завдяки Галльським провінціям він розраховував стати на чолі великої Римської імперії. І як висловився Катон, Цизальпійська Галлія та Верхня Італія була акрополем Італії; звідти можна б було спостерігати за усім Римом, а провінції, що лежать на протилежній стороні Альп давала б нагоду для завоювання та військової слави, до навчання війська, до захоплення скарбів. Перед тим як приступити до завоювань Цезар потурбувався про те, щоб зберегти недоторканими свої закони, які він встановив за час свого перебування на посаді консула. За цим мали б спостерігати Помпей та Красс. Цезар постояв біля воріт Риму до березня 58 р., це було зроблено для того, щоб своїм близьким перебуванням посилити нападку Клодія на Цицерона, опісля поспішно вирушає у свою провінцію.

Юлій Цезар (лат. **Imperator Gaius Iulius Caesar** - Імператор Гай Юлій Цезар, *gaː.i.ʊs ˈjuː.li.ʊs ˈkaj.sar*) (* 13 липня 100 до н. е. - 15 березня 44 до н. е.) - давньоримський державний і політичний діяч, полководець, письменник.

Діяльність Цезаря докорінно змінила культурний і політичний вигляд Європи та Середземномор'я і залишила визначний слід в житті наступних поколінь.

Військова кампанія 58 року до н.

е.

- У 58 році до н. е. Гай Юлій Цезар прибув Галлію і розпочинає кампанію щодо її завоювання. Цезар прийшов у Галлію із чітким наміром — завоювати усю Галлію. Крім великої вигоди, що дала війна Цезарю, а саме славу та досвідчене військо, війна ще й мала для Риму національний інтерес, адже вона велась проти галлів — ворогів, які колись зруйнували Рим і багато разів наводили на нього жах. Зважаючи на тодішнє положення Галлії, вона мала стати легкою здобиччю для римлян чи германців, зважаючи на те, що племена ворогували і воювали між собою, які знаходились у неповному володінні Аріовіста, полчища якого постійно просувались до кордонів римської імперії і могли б стати для римлян досить таки небезпечними сусідами.

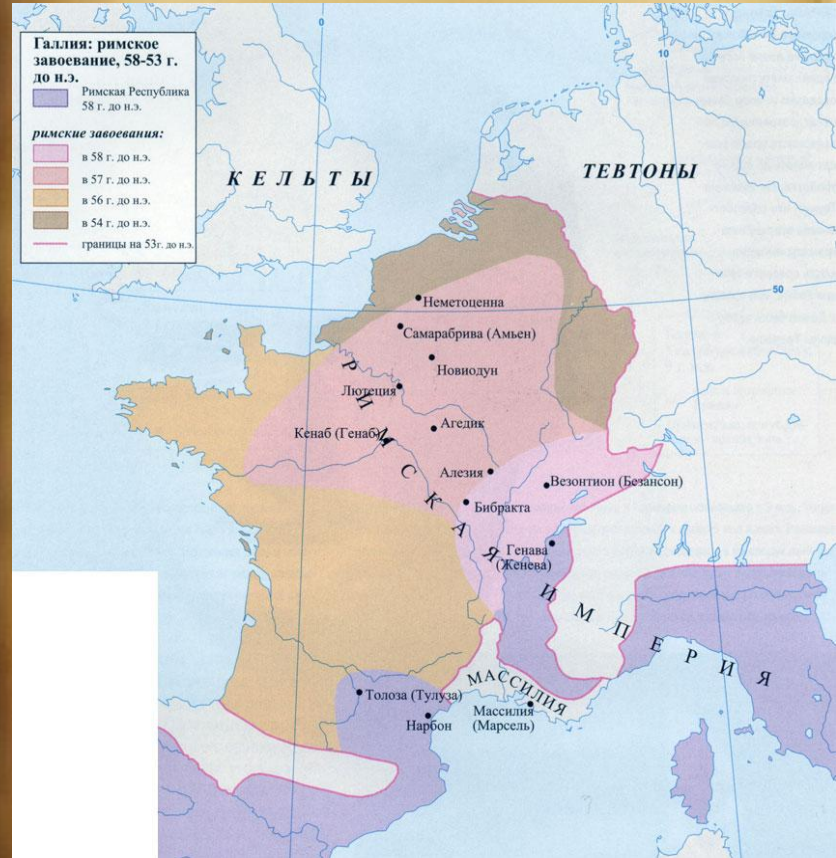
Зважаючи на тодішнє положення Галлії, вона мала стати легкою здобиччю для римлян чи германців, зважаючи на те, що племена ворогували і воювали між собою, які знаходились у неповному володінні Аріовіста, полчища якого постійно просувались до кордонів римської імперії і могли б стати для римлян досить таки небезпечними сусідами.

Тому, після підкорення гельветів на чолі із Оргеторіксом у липні 58 р. до н. е. у битві біля фортеці едуїв Бібракти, де Цезар здобув одну із найкращих перемог, хоча варвари переважали чисельністю, все ж Цезар завдав їм поразки і близько 130 тис. варварів полягли у бою. Для Цезаря постало завдання знищити володіння германців у Галлії. А тому літом 58 р. до н. е. він розпочинає війну проти Аріовіста, а коли переміг його біля м. Везонтіона (район сучасного Страсбургу) і, відтіснивши його за Рейн, переможець отримав майже всю Центральну Галлію. Незважаючи на цю перемогу все ж галли були важким ворогом, тому що вони були досить хоробрими та волелюбними. Та все ж римське військове мистецтво та легіони, а ще й до цього Юлій Цезар, який показав себе у Галльській війні досить геніальним полководцем, це все було не під силу і так роздрібненим племенам. І так Цезар ішов із впевненістю та великим натиском на галлів, отримуючи перемогу за перемогою.

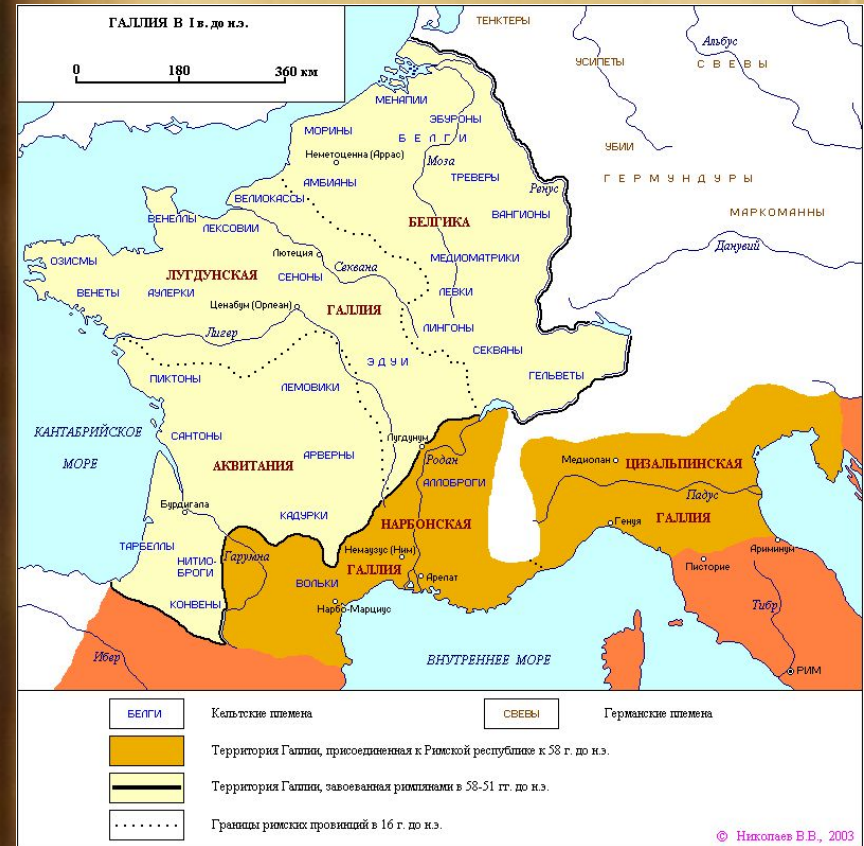
Військова кампанія 57 року до н. е.

- Весною 57 р. до н. е. Цезар розпочав боротьбу проти північних кельтських племен белгів, тому що боявся, щоб ті не зібрали армію, яка б могла сягати чисельністю близько 350 тис. Тут Цезар застосував свої дипломатичні здібності і йому вдалось роз'єднати суперника. Одні за одними відпадали племена: белловаки, амбіани, нервії, атребати, віромандуї та інші. На бік римлян перейшов вождь сенонів Каварін, а незабаром й Ікцій. Згодом завдавши царю Сюісонну (сучасного Суассону) Гальбі, поблизу Аксони впевненої поразки. Після того як римляни розбили плем'я нервіїв на чолі із Бодуогнатом усі белгські племена остаточно скорилися, а покаранням за віроломний напад нервіїв на римлян було продано в рабство 53 тис. полонених.

Військова кампанії 56 — 51 років до н. е

- У 56 році до н. е. Гай Цезар, його легати Сабін, Котта, Лабієн, квінт Цицерон успішно діяли проти вождів різних галльських племен. Так, Квінт Тітурій Сабін зумів розбити Вірідовікса, вождя одного з найсильніших племен Арморіки (сучасна Бретань). У зв'язку із такими швидкими темпами захоплення галлів Гаєм Юлієм Цезарем уже до кінця 56 р. до н. е. підкорення Галлії було завершено. І тоді вона була проголошена як римська провінція. Звичайно, що такі успіхи Цезаря справляли у Римі велике враження, вони викликали подив і велике захоплення. Сенат у свою чергу дав постанову провести грандіозні торжества, які повинні були тривати 15 днів.

Каральні експедиції

У 54 р до н. е. починається, незважаючи на удаване підпорядкування, сильне збурення серед галльських племен. Загальна залежність від Риму згладила протилежність племінних інтересів; свідомість національної єдності завжди була сильна в галлів. Спроби скинути з себе важку гегемонію почалися, однак, не з загального повстання, а з місцевих спалахів.

Перший спалах стався у найдикіших племен. Взимку 54 р до н. е. одне з найсильніших племен белгів — ебуронів — скористалося тим, що Цезар для зручності зимівлі розподілив своє військо на окремі табори, і напало на одного з легатів Цезаря, Тітурія Сабіна у його таборі. Ватажку ебуронів Амбіоріксу хитрістю вдалося змусити Сабіна покинути свій табір, він був з усім своїм військом знищений белгами. Після цього на допомогу Амбіоріксу прийшов Індутіомар, один з вождів треверів, переконавши підтримати повстання. При цьому Індутіомар змусив тікати у римський табір свого супротивника Цінгеторікса.

Сусідній легат Ю. Цезаря, Кв. Цицерон, не повторив помилки Сабіна; його війську вдалося відстояти свій табір. Цезарю довелося поспішати на допомогу, тим більше що піднялися всі сусідні племена: карнути, сенони та ін. Взимку і влітку Юлій Цезар на чолі 10 легіонів придушував смуту й жорстоко розправлявся з повсталими. У 53 р. до н. е. ситуація здавалася спокійною, і Цезар вважав можливим повернутися на зиму в свою звичайну зимову резиденцію в Північній Італії.

Але повстання ебуронів було тільки прелюдією. Національна самосвідомість була остаточно пробуджена езекуціями; кельтська нація не забарилася згуртуватися, вибравши своїм центром — своїх старих гегемонів арвернів та їх молодого керівника, нещодавно проголошеного царем, Верцингеторікса, ініціатора і душу запеклої боротьби, що починалася. Взимку 53 р. до н. е. року готувалася угода між племенами, в кінці зими почалися військові дії. У перші місяці повстала далеко не вся Галлія: центр і захід згуртувалися біля Верцингеторікса, північ піднімалася повільно, схід і в центрі лінгони і реми були на стороні Цезаря.

План галльського вождя полягав у тому, щоб відрізати військо Цезаря, що стояло в країні сенонів, від центру римського впливу — долини Рони і від його вождя, що був у Італії. Для цього одночасно карнути перерізали гарнізон нинішнього Орлеану і взяли облогу війська в нинішньому Sens, загін галлів спускається з Арвернських висот у Римську провінцію, сам Верцингеторікс прагне підпорядкувати собі суессіонів, едуїв, бітурігів і тим намагається перепинити Цезарю доступ до легіонів. План цей не вдався. Цезар, із жменею нашвидку зібраних солдатів, організовує захист провінції і робить похід в країну арвернів. Верцингеторікс, розраховуючи знищити його у знайомих йому місцях, залишає на певний час свій пост і кидається назустріч загонові Цезаря.

- Цезар тим часом, кинувши загін, з жменею вершників посиленими маршами проходить через провінцію і області едуїв і лінгонів до своїх легіонів. Повернення Верцингеторикса на попередню посаду не завадило Цезарю швидко впоратися з повстанцями сенонами та карнутами і рушити на південь. Невдача під Новіодуном і швидка тактика Цезаря, невпевненість у своєму війську і впевненість в неуспіху правильних битв змінили план Верцингеторикса. Він вирішив відтепер не приймати битв, спустошити все на шляху Цезаря, постійно нападати на його кінноту, не допускаючи до провіанту і фуражу, захищати лише найважливіші і найсильніші пункти. Першим таким пунктом був Аварікум. Тільки за наполегливого бажання галлів Верцингеторикс зважився захищати це місце, але без надії на успіх. Згідно з його очікуваннями, слабка фортеця на очах у галльського війська була взята приступом. Після цього успіху Цезар ділить свою армію на північну, під командою Тита Лабієна, і південну. Перешкодами у русі цих армій були твердиня Герговії, столиці арвернів, — для південної армії Цезаря, місто паризіїв — для північної. Відчайдушна спроба Цезаря штурмувати неприступну твердиню арвернів скінчилася невдачею, він зазнав сильної поразки. Невдала була й експедиція Лабієна. Йому не вдалося пробратися через натовпи ворогів до свого головного центру Аварікуму.

Поразка непереможного проконсула підняла всю Галлію; приєдналися і едуї, і секвани. Верцингеторикс знову був обраний верховним вождем. У його руках опинилася сильна армія, з 15000 галльської кінноти. На щастя для Цезаря, повільна організація Верцингеториксом нових відносин та нової армії дала йому можливість з'єднатися з Лабієном і разом рушити на південь. Агітація проникла в Римську провінцію; Цезар боявся за вірність аллоброгів, потрібні були підкріплення. Сподіваючись на силу галльської кінноти, спонукуваний ентузіазмом всієї Галлії, Верцингеторикс зважився не пускати Юлія Цезаря в провінцію. Біля нинішнього Діжона кіннота Верцингеторикса зав'язала бій. Римське військо Цезаря врятовано було заповзятістю найнятої Цезарем германської кінноти, що завдала рішучої поразки галлам. Поразка ця змусила Верцингеторикса кинутися в сильну фортецю едуїв, Алезію, і чекати тут виручки з боку об'єднаної Галлії. Облога Алезії тривала до кінця літа 52 року до н. е. Блокада почала вже голодом виснажувати гарнізон, коли з'явилася на виручку армія з'єднаних племен Галлії на чолі із Вірідомаром. Комбінований штурм Цезаревих укріплень з боку Алезії і ззовні було відбито. Військо галлів було розбито Цезарем, гарнізон Алезії змушений здатися. Цим повстання було остаточно придушено національна сила Галлії. У 51 р. Цезарю залишалось тільки довершити справу рядом експедицій до країн найбільш непокірних галльських племен, серед яких були кадурки на чолі з Луктерієм.

Сучасна історична карта, з зображенням Галлії

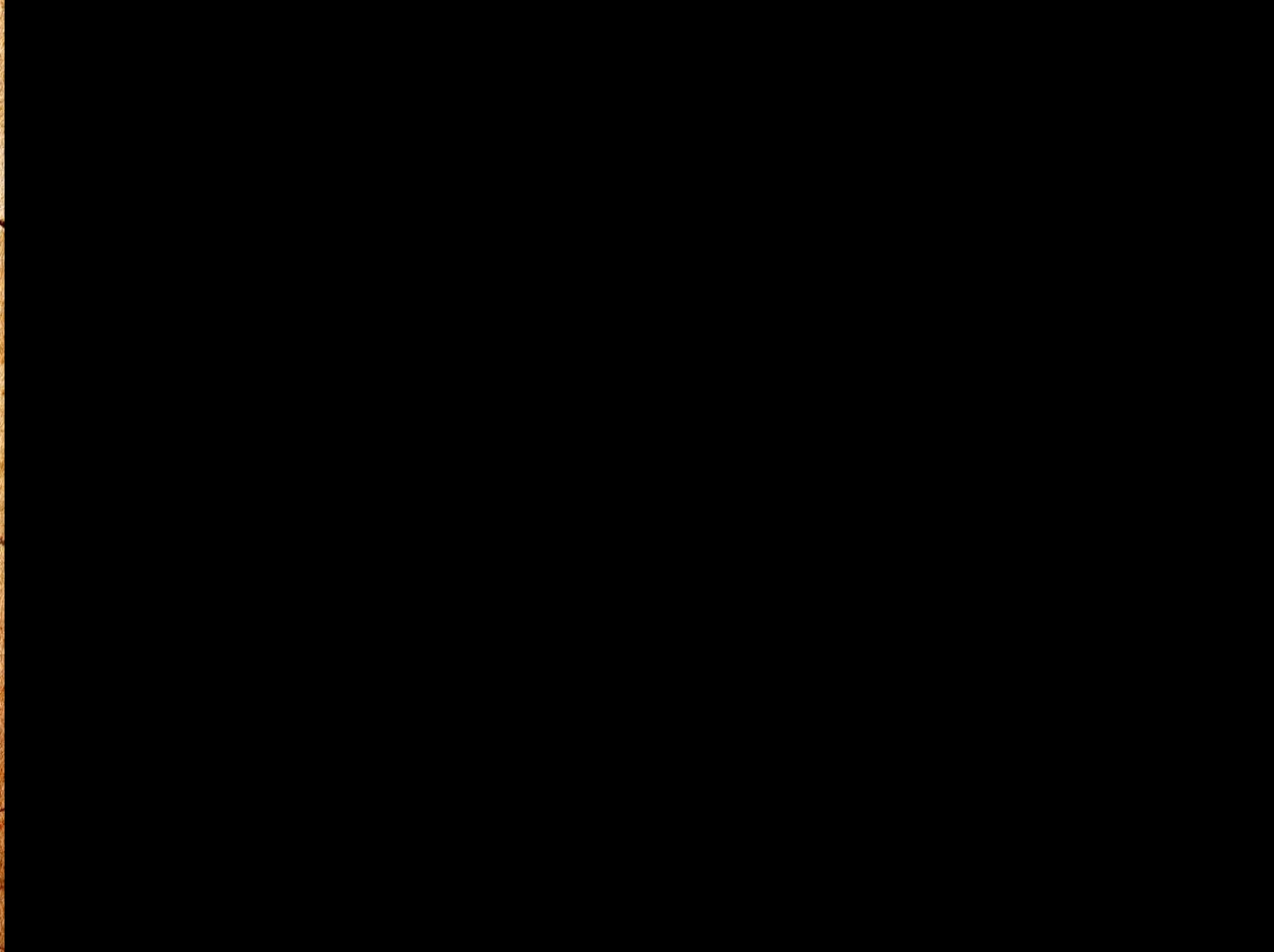
Розвиток Галлії в римську епоху

- До римського завоювання Галлія представляла собою нечітку географічну область, населену розрізненими кельтськими племенами, що знаходяться на стадії общинного ладу. Після римського завоювання почалася посилена (хоча не до кінця завершена в силу великих розмірів) централізація Галлії, а також її інтенсивна колонізація римськими поселенцями з Італії. Вся провінція (а не тільки район Массілії /Марселя) виявилася активно залучена в торгівлю з середземноморським регіоном, отримали розвиток товарно-грошові відносини, була побудована мережа доріг, що з'єднала околиці провінції з великими містами і Римом. На відміну від кельтів, на перетині торгових шляхів і в районах виходу ключів, римляни зводили міські поселення, з часом досягли значних розмірів. Міста мали вулиці, будівлі, акведуки і амфітеатри. Столицею Галлії став античний Лугдунум (суч. Ліон).

Романізація

- Трансальпійська Галлія, тобто розташована за Альпами, приблизно збігалася з нинішньою Францією. Антична романізація почалася і за Альпами, але набагато пізніше. Процес романізації почався з півдня країни, просуваючись вгору по долині р. Рона, а потім торкнувся і більш північні області (Валлонія). Тим не менш, потужний кельтський субстрат в Галії зберігався досить довго. Навіть через сторіччя після завоювання римлянами галли складали переважну більшість сільського населення в центрі і на півночі країни. Лише у великих містах і на південному узбережжі жило багато римлян за походженням. Набули поширення і змішані сім'ї (римляни, кельти, греки, бербери та ін.) Та й у кінці III століття в околицях Ліона зберігалися кельтські поселення, де неможливо було спілкуватися без перекладача. І все ж після едикту імператора Каракалли 212 року римське громадянство отримали всі жителі імперії, в тому числі і Галлії незалежно від національності. Це прискорило процес переходу на латинську мову, яка до того ж, на відміну від кельтських мов, мала добре розвинену писемність. Згодом нащадки галлів не тільки стали називати себе римлянами, а й втратили свою мову, повністю перейшовши на вульгарну латину. До кінця римського періоду в Галії проживало за різними оцінками від 10 до 12 млн жителів, більшість з яких склали галло-римляни, які сповідують християнство і розмовляють латинською мовою.

Розвиток Римської Імперії

Гарно дякую всім за увагу!

Зміст:

- 1 Передумови
- 2 Військова кампанія 58 року до н. е
- 3 Військова кампанія 57 року до н. е
- 4 Військова кампанії 56 — 51 років до н. е
- 5 Каральні експедиції
- 6 Розвиток Галлії в римську епоху
- 7 Романізація

**Виконала: студентка 231 групи
Зеленухіна К.О.**